

Elpirultam, fájt a vád, égetett, szégyelltem és szerettem volna az egész városnak odakiáltani: nem igaz! Nem az vagyok, aki voltam, az ostoba kis házmesterleány. Jártam a világban, láttam, tanultam minden szépet és jó vagyok, tiszta vagyok, mint a többi tiszta leányok, asszonyok! Ami volt, elmúlt, az a leány meghalt, nincs!... És ott, az utcán – az én életemben, úgy látszik, nagy szerepet játszik az utca – elhatároztam, megkérem önt, tegyen a hitvesévé. [...] Ön kinevetett a lelke mélyén. [...]

Hallgattak. A kocsí a Dunapart pesti oldala felé tartott, a Hódy lakásához. Elbúcsúztak, az író kiszállt, s Fánit vitte a kocsija, végig a sötét téli hajnalon, egyedül, az ismeretlen jövő felé. Vörös paróka volt a fején, a szája ki volt festve s a szíve meg volt halva...

(Budapest, 1908. 5–11., 15., 17., 18–20., 21., 22–23., 24., 26–27., 29., 34., 36., 60–63., 211.)

[A pénz]⁵

SOMLYÓ ZOLTÁN

Megújra Pest!... A nagyszerelmű város!...
A bezárt ajtók, selymes ablakok.
A Wertheim-szekrény, amely ki nem nyílik
annak, aki szemérmesen dadog.
A tőkepénz kezében aeol-hárfa,
melynek zenéje felleget szakít;
s mit meg nem hall a költészet, az árva,
mely önkörmével tépi húrjait.

5 Eredetileg Schwartz Zoltán, költő, újságíró, műfordító. (1882–1937). 1901-től – megszakításokkal – Budapesten élt. Első verseskötete, mely 1910-ben jelent meg, a *Nyugal* íróinak barátságával is megajándékozta. Karinthy Frigyes szerint: „Nyilvánvaló, hogy azt a képet, ahogy környezete és a magyar irodalom látta őt, öntudatlanul önmaga alkotta magáról, tőle vette át a közvélemény. Nem tehetett róla, erős képzelete volt. ... »Átkozott költőnek« nevezte magát.”

Megújra Pest!... A kupolás, a tornyos,
az élvezőket csalfán ringató.
Az illatos, a sminkes és a kormos,
a szívek alatt lenge hintaló.
Az olcsó percek és drága órák
városa éljen!... Éljen Budapest!...
Hol oly békén megfér a könnyű lélek,
és mostohája, a lány, buta test.
E szép város még nem szült igaz költőt!
s költőből itt még nem lett gazdag úr!
Itt pénz pörgeti meg az emberöltőt,
itt nem kell rím, ha a rét tavaszul.
Ide fiatalurak jönnek, halvány,
üres szívükkel éhes-vakmerőn;
s könyöksapásuk az életutalvány,
mely pénzzé érik a déli verőn.
A pénz itten az úr és nem az ember,
akár darócba jár, akár selyemben.
S a pénzt pincékben őrzi száz lakat,
mely költők előtt mind zárva marad.
Ha pénzt akarsz, hideg közönybe öltözz!
A szívedet szakítsd ki s vágd a földhöz!
A hangulat divatja már lejárt;
a holdfény zsebnek s gyomornak megárt.
Ha pénzt akarsz, tanul az egyszeregyet!
Feledd az istent és a hiszekegyet!
Apát, anyát, és testvért ne szeress!
s léssen a kamat majd ezerszeres!
Gázolj keresztül élőn s holtakon,
füttyülj a lelkiismeret szavára:
a legjobb arany s a legjobb falat
majd így kerül ebédlőd asztalára! [...]

*(Somlyó Zoltán: Nyitott könyv. Lírai pamflet három részben. 1916.
In S. Z.: Jajgató Felicián. Válogatott versek. Budapest, 1982. 134–135.)*